

Vipuvoimaa
EU:lta
2014–2020

Ohjaa kielitietoisesti sosiaali- ja terveysalan työuralle

Opas sosiaali- ja terveysalasta kiinnostuneen tai alalla
työskentelevän maahanmuuttaneen kielitietoiseen
uraohjaukseen

Sisällysluettelo

Johdanto

1 Ohjaa kielitietoisesti sosiaali- ja terveysalan työuralle	4
2 Ohjausmateriaali kielitaidon kehittämiseen	11
3 Linkkilista kielitaidon kehittämisen tueksi	16
4 Rakenna polku sosiaali- ja terveysalalle	17
Lähdeluettelo	

Liitteet

Liite 1 Oppaan linkit

Tekijät:

Grace Hoffrén, projektikoordinaattori, sosionomi, Spring House Oy
Hanna Airaksinen, hanketyöntekijä, S2-opettaja, Spring House Oy
Sirku Sum, hanketyöntekijä, sairaanhoitaja, AmO, Sasky
Tiia Ketola, sairaanhoitaja, AmO, Sasky

Julkaistu Vikkelästi töihin -hankkeessa vuonna 2023

Johdanto

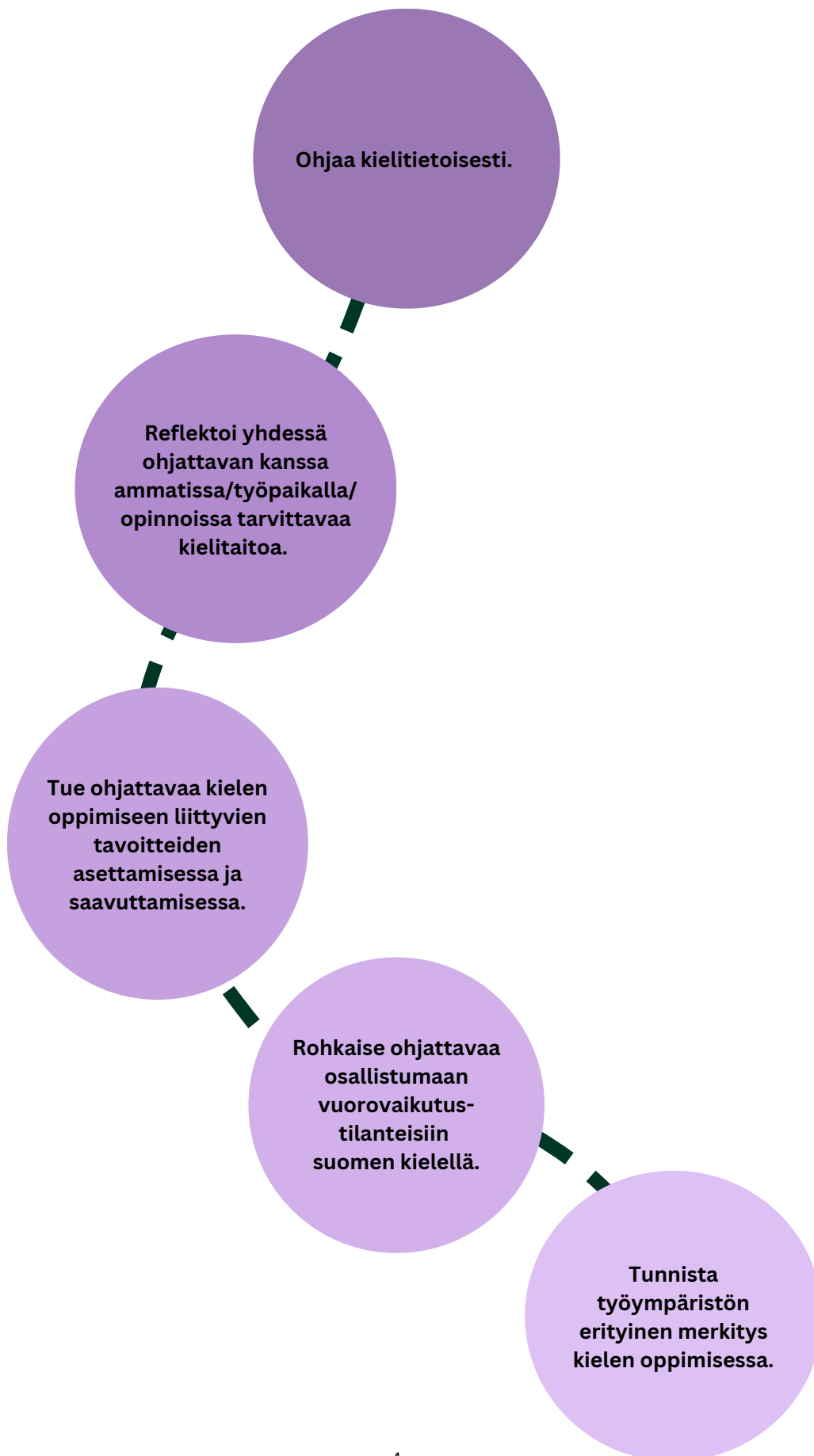
Tämä opas johdattaa sinut sosiaali- ja terveysalasta kiinnostuneen tai alalla työskentelevän maahanmuuttaneen kielitietoiseen uraohjaukseen. Opas on tuotettu Vikkelästi töihin -hankkeessa (ESR, 2021-2023), jonka tavoitteena oli tukea maahanmuuttaneiden osallisuutta työelämään, sekä vahvistaa työvoiman saatavuutta sosiaali- ja terveydenhuollossa.

Löydät oppaasta tietoa kielitaidon huomioimisesta, sekä kielitaidon kehittymisen tukemisesta, kun maahanmuuttanut on suuntaamassa sosiaali- ja terveysalalle tai työskentelee alalla. Opas sisältää myös ohjausmateriaalin, jonka avulla kielitaitoa ja sen kehittämistä voidaan käsitellä konkreettisesti. Materiaalista löydät keskustelunaiheita sekä ohjauksessa täytettävän keskustelupohjan. Opas antaa myös tietoa eri vaihtoehdoista (esim. koulutus), joiden avulla voit rakentaa maahanmuuttaneen kanssa polun kohti sosiaali- ja terveysalan ammattia.

Kielitaidon kehittäminen on yksi avaintekijä maahanmuuttaneen työuran edistämisessä sosiaali- ja terveysalla. Tätä voidaan tukea kielitietoisien ohjauksen keinoin. Kielitietoisuudella tarkoitetaan kielenkäytön tilanteiden, kieleen liittyvien piirteiden ja sanaston aktiivista huomiointia (Työterveyslaitos, i.a.). Kielitietoisella työskentelyllä voidaan purkaa ja poistaa ymmärtämisen ja osallistumisen esteitä (Terveyden ja hyvinvoinnin laitos, 2023). Ohjaustilanteissa kielitietoisuus voi näkyä esimerkiksi siten, että ohjaaja kiinnittää huomiota käyttämäänsä kieleen ja huomioi ohjattavan kielitaitoon liittyvät haasteet ja tavoitteet aktiivisesti ohjauksessa.

Opasta voidaan hyödyntää valtakunnallisesti, mutta osa linkeistä ohjautuu Pirkanmaan alueella toimivien oppilaitosten sivuille. Osa oppaan linkeistä on merkitty seuraavalla kuvakkeella:

1 Ohjaa kielitietoisesti sosiaali- ja terveysalan työuralle

Ohjaa kielitietoisesti.

Ota kulttuurisensitiivinen työskentelyote haltuun. Kulttuurisensitiivisyydellä tarkoitetaan ammattilaisen halua ja kykyä ymmärtää ihmisiä, jotka tulevat eri taustoista (THL 2021). On tärkeää tiedostaa kulttuurien vaikutus niin ohjaajan, kuin ohjattavan ajatteluun ja toimintaan. [↗](#)

Selvitä, mitä kieliä ohjattavasi osaa ja hyödynnä kaikkia yhteisiä kieliä ohjauksessa.

Sopeuta suomen kieltäsi ohjattavan kielellisiin kykyihin. Rauhallinen puhetapa, yksinkertaiset ja konkreettiset sanavalinnat, helpot rakenteet ja selkeä tekstin ulkoasu helpottavat ymmärtämistä. Tutustu selkokielen käyttöön: [↗](#)

Suosi havainnollista ja eri aisteja hyödyntävää viestintää. Käytä tukivälineitä kuten esineitä ja kuvia. Voit esimerkiksi käyttää hyödyksesi internetin kuvahakua ja Papunettiä. [↗](#)

Kääntäkää tarvittaessa sanoja sanakirjalla. [↗](#)

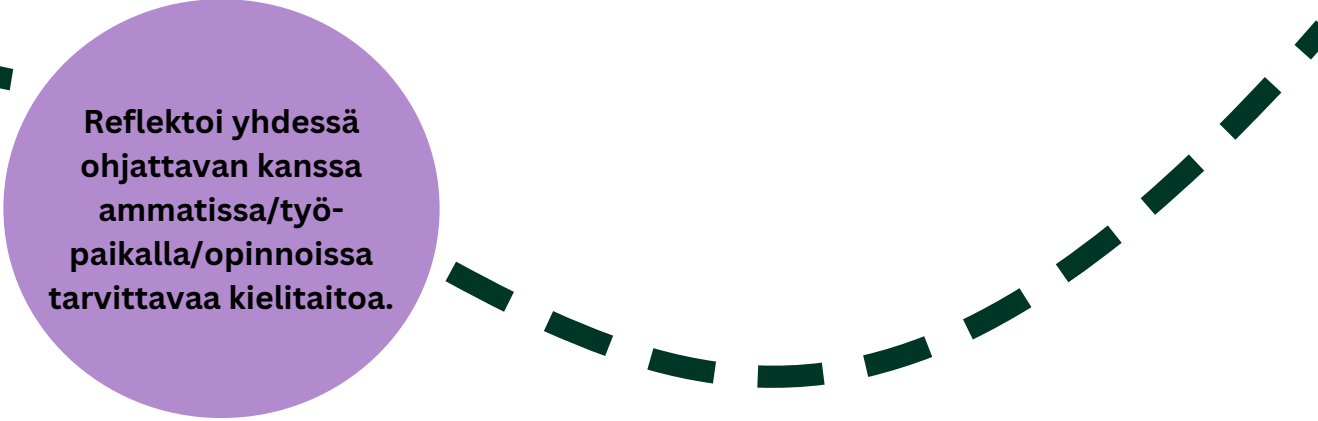
Anna ohjattavallesi aikaa asioiden pureskeluun.

Toista ja selitä asia tarvittaessa eri sanoin.

Varmista ymmärtäminen ja pyydä ohjattavaa selittämään asia omin sanoin tai näyttämään, miten hän toimii ja noudattaa annettuja ohjeita. Jos mahdollista, hyödyntäkää aitoja työskentelytiloja ja työvälineitä.

Muista myös, että osa ilmaisee itseään mieluummin suullisesti ja osa ehkä kirjoittaen. Harkitse tarvittaessa tulkin käyttöä, mikäli kielimuuri on liian suuri.

Pyydä ohjaustilanteesta yksinkertaista palautetta ohjattavalta, jotta seuraava tapaaminen olisi entistä sujuvampi. Ohjattava voi tehdä myös itsearviointia siitä, kuinka ohjaustilanne kielen osalta sujui.

Reflektoi yhdessä ohjattavan kanssa ammatissa/työpaikalla/opinnoissa tarvittavaa kielitaitoa.

Sosiaali- ja terveysalalla työ on perusluonteeltaan kielellistä. Kielitaito on keskeinen osa ammattitaitoa, ja se liittyy kiinteästi ammatilliseen identiteettiin ja kasvuun.

Voit tutustua ohjattavasi kanssa esimerkiksi sairaanhoitajan ja sosionomin työtehtävien kielellisiin vaatimuksiin Korkeakoulutuksen ammatillisten suomi toisena kielenä -viitekehysten avulla.[☞]

Pohtikaa, miten ohjattavasi voi hyödyntää osaamiaan kieliä erilaisissa työtehtävissä.

Joissakin tehtävissä (esim. asiantuntijatyöt) voi pärjätä pelkästään englannin kielellä. Mikäli ohjattavasi aikoo työskennellä englanniksi, on hyvä kannustaa opiskelemaan samalla myös suomea. Useimmiten suomen/ruotsin osaaminen avaa monipuolisemmat mahdollisuudet työllistyä Suomessa koulutusta vastaaviin tehtäviin (Asikainen-Kunnari & Komppa 2023).

Tutustukaa yleiseurooppalaisen viitekehysten kielitaidon taitotasokuvauksiin, jolla kielitaitoa yleensä arvioidaan ja kuvataan (esim. tutkintojen kielitaitovaatimukset). Viitekehyksessä on kuvattu kielitaitotasot A1-C2.[☞]

Työn varjostaminen (job shadowing) ohjaajan tuella on yksi keino konkretisoida työssä tarvittavaa kielitaitoa ja pohtia omaa soveltuvuutta kyseiseen työhön. Käytännössä ohjaaja ja ohjattava menevät sovitusti työpaikalle seuraamaan käytännön työskentelyä.

Tue ohjattavaa kielen oppimiseen liittyvien tavoitteiden asettamisessa ja saavuttamisessa.

Kun ohjattava suunnittelee itse aktiivisesti kielenoppimispolkuaan, hänen kielenoppimisen tavoitteensa tukevat myös urasuunnittelua (Asikainen-Kunnari & Komppa 2023).

Keskustele nykyisen kielitaidon tasosta suhteessa ammatissa tarvittavaan kielitaitoon. Ohjattava voi tarvita tukea realististen uratavoitteiden asettamisessa myös kielitaidon näkökulmasta.

Huomioi ohjattavasi motivaatio ja ammatillinen identiteetti (esim. aikaisempi tutkinto/ ammatti) suunnitelmia tehdessä. Älä anna kielitaidon rajoittaa liikaa urasuunnitelmia. Ohjattavallasi voi olla sekä pitkän-, että lyhyen aikavälin uratavoitteita.

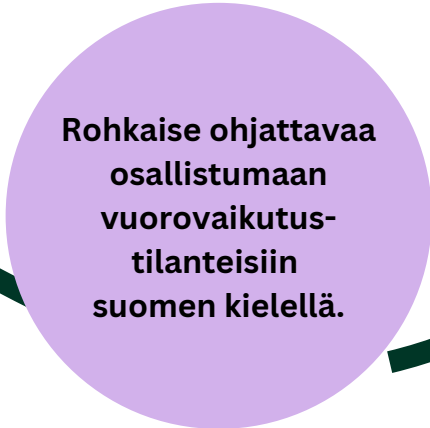
Huomioi kielellisen tuen tarpeet uran eri vaiheissa. Tukea voidaan tarvita esim. työtehtävien muuttuessa tai työpaikan vaihtuessa.

Pohtikaa, millaiset kielenoppimisen tavat ja keinot soveltuvat ohjattavallesi parhaiten (esim. kielikahvilat, verkko-opiskelu, oppimispelit ja -sovellukset, alakohtaiset kielikurssit, ks. oppaan sivu 16).

Hoiva- ja hoitoalan työharjoittelussa kielitaidon tavoitteita voidaan asettaa ja tarkastella Vikkelästi Töihin -hankkeen Opiskelijan muistilistan avulla. [↗](#)

Kielibuusti-hankkeessa kehitetty Kieli-HOPS on kätevä työkalu kielitaidon ja kielitaitotavoitteiden käsittelyyn ja puheeksi ottoon. Se auttaa hahmottamaan myös kielitaidon merkitystä työllistymisessä. [↗](#)

Kannusta ohjattavaasi ottamaan vastuuta kielitaidon kehittämisestä myös koulutusten tai työelämän ulkopuolella, sillä kielitaito kehittyy kaikessa mielekkäässä toiminnassa (van Lier 2000;2004;2007).

Rohkaise ohjattavaa osallistumaan vuorovaikutustilanteisiin suomen kielellä.

Kieli kehittyy ennen kaikkea vuorovaikutuksessa muiden kanssa, eikä kielitaitoa voida tarkastella irrallisena muista vuorovaikutustaidoista. On yksilöllistä, kuinka sosiaaliset taidot ja niihin liittyvät luonteenpiirteet vaikuttavat työssä selviytymiseen vieraalla kielellä.

Keskustelkaa ohjattavasi kielellisestä itsetunnosta ja aikaisemmista kielten käyttöön liittyvistä kokemuksista. Positiivisia kokemuksia kannattaa korostaa, sillä ahdistuneisuus heikentää uuden kielen omaksumista (Pietilä 2015).

Suhtaudu virheisiin rennosti ja näytä esimerkkiä, kun käytät itse tukikieliä ohjauksessa. Muistuta, että virheet ovat mahdollisuus oppia.

Muistuta ohjattavaasi siitä, ettei sillä ole väliä kuinka paljon kieltä osaa, kunhan ymmärtää ja tulee ymmärretyksi. Kielitaito kehittyy jatkuvasti kieltä käyttämällä.

Auta ohjattavaasi valmistautumaan tuleviin vuorovaikutustilanteisiin esimerkiksi simulaation tai draaman keinoin (esim. työhaastattelusimulaatio, itsensä esittely työharjoittelupaikalla).

Keskustelkaa myös siitä, ettei kielitaito aina kehity lineaarisesti, vaan se voi edetä välillä nopeammin ja välillä hitaammin tai jopa taantua väliaikaisesti. Usein suulliset taidot kehittyvät nopeammin kuin kirjalliset taidot ja ymmärtämisen taidot nopeammin kuin tuottamisen taidot. (Arvonen ym. 2010; OPH 2023)

Ohjeista ohjattavaasi sopimaan työ- tai opiskelupaikalla, missä tilanteissa ja miten hänen kieltään saa korjata. Näin ohjaajat tai kollegat eivät joudu miettimään, saako kieltä korjata, ja toisaalta ohjattava tietää, että tarkoituksena on auttaa häntä oppimaan lisää kieltä.

Muistuta ohjattavaasi, että hän voi aina niin halutessaan kieltäytyä muiden kielten, kuten englannin käytöstä. Kaikki eivät tule ajatelleeksi, että joskus tukikielten liiallinen käyttö voi hidastaa suomen kielen omaksumista.

**Tunnista
työympäristön
erityinen merkitys
kielen oppimisessa.**

Työelämässä mukana oleminen tukee maahanmuuttaneen osallisuutta ja kotoutumista (Kurronen 2021). Työelämäjaksot tukevat myös ammatissa kehittymistä ja ammatillisen kielitaidon karttumista. Työelämään onkin hyvä ohjata mahdollisuuksien mukaan myös opintojen ohessa, sekä työuran nivelvaiheissa, jolloin ohjattava ei opiskele.

Ammatillinen kielitaito kehittyy yleensä vasta työssä. Suullisissa tehtävissä kohtalaisen sujuva ja luonteva ammattikieli voidaan useimmiten saavuttaa 1–2 vuoden oman alan työkokemuksen myötä (Seilonen ym. 2016). Kirjallisen ammatillisen kielitaidon oppiminen vaatii vielä enemmän aikaa.

Ohjattavasi saattaa selvittää joistakin työtehtävistä myös heikommalla kielitaidolla, mikäli hän saa oikea-aikaisesti riittävää ohjausta ja tukea.

Vastuu kielen oppimisesta sekä maahanmuuttaneella, että työnantajalla. Kielitaitoa ei kuitenkaan opita työympäristössä automaattisesti, vaan se vaatii aktiivista panostusta työnantajalta.

Pohtikaa, mitä työympäristön vuorovaikutustilanteet konkreettisesti ovat, keitä niihin osallistuu ja millaisia suullisia ja/tai kirjallisia taitoja niissä tarvitaan.

Anna ohjattavallesi mahdollisuus kertoa työn tekemisen ja kielen oppimisen haasteista. Pohtikaa esimerkiksi mahdollistavatko työtehtävät kielen oppimisen? (esim. yksin työskentelyn riskit) Entä otetaanko työntekijä aidosti mukaan kaikkiin työpaikan tilanteisiin? (esim. epäviralliset tilanteet kuten kahvitaulet)

Rohkaise ohjattaavasi nostamaan kieleen liittyviä toiveita ja tarpeita esille työpaikalla. Keskustelkaa mahdollisuuksien mukaan työnantajan kanssa siitä, kuinka esihenkilöt, työyhteisö ja työtehtävät voivat tukea maahanmuuttanutta suomen kielen oppimisessa.

Kielitietoinen työskentely (THL)

thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kielitietoinen-tyoskentely

Tietoja ja vinkkejä selkokielen käyttöön (Selkokeskus)

selkokeskus.fi/selkokieli

Pikaopas selkokielen puhumiseen (Selkokeskus)

selkokeskus.fi/selkokieli/nain-puhut-selkokielta/pikaopas-selkokielen-puhumiseen

Video kielitietoisesta ohjauksesta (Metropolia)

youtube.com/watch?v=-7ytjaZbTBk&t=6s&ab_channel=EveliinaKorpela

Rennosti kolmella kielellä -videosarja (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/tyoyhteisot/monikielinen-tyopaikka/rennosti-kolmella-kielella

Maahanmuuttajat voimavarana työpaikalla, Opas kieli- ja kulttuurietoiseen ohjaukseen

view.24mags.com/mobilev/e5f43d46a15e11480d262296d568fc#/page=1

Näin vältät mokat, kun ohjaat erilaisesta kulttuurista tulevaa ohjaajaa (Tehy-lehti)
tehy-lehti.fi/fi/tyoelama/nain-valtat-mokat-kun-ohjaat-erilaisesta-kulttuurista-tulevaa-opiskelijaa

Kielitietoinen ohjausosaaminen saavutettavuuden edistäjänä Ohjaamoissa (HAMK)
unlimited.hamk.fi/ammattillinen-osaaminen-ja-opetus/kielitietoinen-ohjausosaaminen-saavutettavuus/#.ZEEpu_zP1PZ

Mitä on ammatillinen kielitaito? (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/ohjaajat/ammattillisen-kielen-oppiminen-tyoharjoittelussa/mita-on-ammattillinen-kielitaito

Kieliä koskeva yhteinen eurooppalainen viitekehys (Europass)

europa.eu/europass/fi/common-european-framework-reference-language-skills

Välineitä uraohjaajille, opintoneuvojille ja koulutussuunnittelijoille kielenoppimisen suunnitteluun (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/ohjaajat

S2-kielipolku malli korkeakouluun (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/ohjaajat/kielenoppiminen-keuakouluopintojen-osana/s2-kielipolku-malli-keuakouluun-nain-keuakoulu-voi-tukea-opiskelijan-kielenoppimista

2 Ohjausmateriaali kielitaidon kehittämiseen

Ohje materiaalin käyttäjälle

Materiaali käsittelee kielitaitoa, sen kehittämistä ja sisältää keskustelunaiheita sekä ohjauksessa täytettävän keskustelupohjan.

Materiaalin tarkoituksena on:

- auttaa ohjauksen suunnittelussa
- auttaa käsiteltävien sisältöjen valitsemisessa
- nostaa esiin maahanmuuttaneiden kielitaitoon liittyviä tarpeita
- tukea kielitaidon kehittämiseen liittyvien tavoitteiden asettamisessa.

Sinulla ei tarvitse olla osaamista kielen opettamisesta.

Voit määritellä itse, millä tasolla ja kuinka syvällisesti käsittelet kielitaidon kehittymisen teemoja ohjaustilanteissa.

Keskustelupohjan kysymyksiä voidaan täyttää ohjattavan tavoitteiden mukaan. Kaikkiin kysymyksiin ei tarvitse vastata.

Mitä kielitaito on?

Puhekieltä käytetään arkisissa tilanteissa esimerkiksi kouluissa ja työpaikoilla.

Kirjoitettua puhekieltä käytetään sosiaalisessa mediassa ja pikaviestipalveluissa.

Yleiskieltä käytetään kirjoitettuna asiateksteissä, kuten raporteissa ja puhuttuna esimerkiksi uutisissa.

Ammatillinen kielitaito sisältää ammatillisen erityissanaston ja toiminnallisen kielitaidon, jotka opitaan vasta työssä.

Toiminnallinen kielitaito tarkoittaa sitä, että henkilö voi osallistua vuorovaikutukseen ja toimia yhdessä muiden kanssa suomen kielellä.

Monikielisyydellä voidaan tarkoittaa kaikkia henkilön osaamia kieliä tai laajemmin kaikkea kielen vaihtelua esimerkiksi murteissa tai erilaisissa viestintätilanteissa.

Monikielisyys tiedostaminen ja tunnistaminen hyödyttää sekä yksilöä että työyhteisöä, ja suomen kielen tukena kannattaa käyttää kaikkia yhteisiä kieliä.

Keskustelkaa kielitaidon osa-alueista

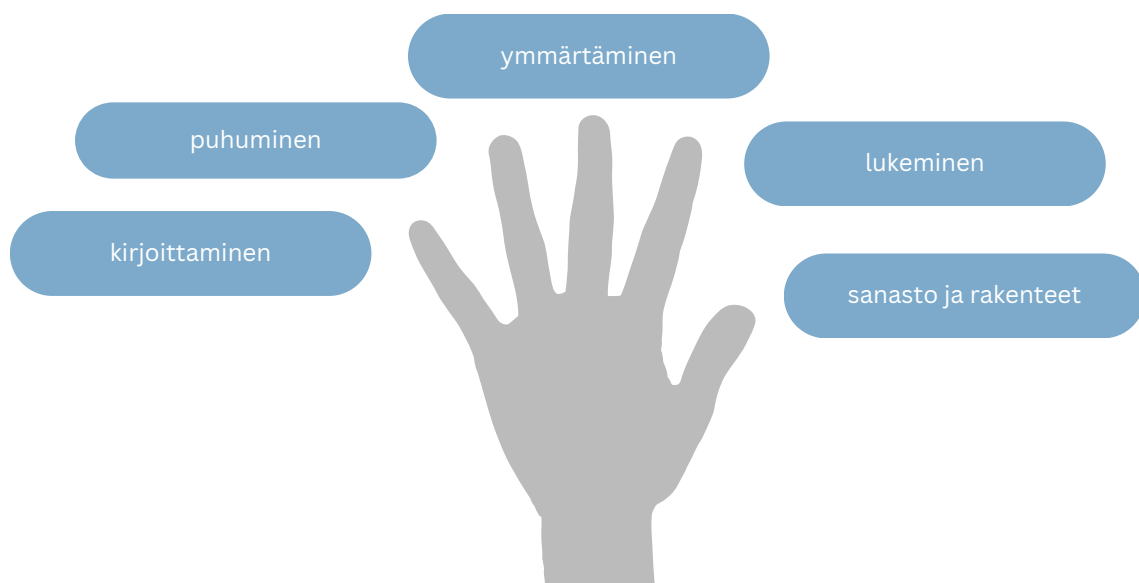
Kielitaitoa jäsennetään ja arvioidaan usein eri osa-alueiden (puhuminen, kuullun ymmärtäminen, kirjoittaminen ja luetun ymmärtäminen) mukaan, jotka muodostavat henkilön kielitaitoprofiilin.

On hyvä muistaa, että eri osa-alueet eivät kehity samaa tahtia, ja että jokaisen kielitaito muuttuu jatkuvasti.

Kielitaitoa voidaan tarkastella esimerkiksi ns. kämmenmallin avulla (katso kuvaa alla).

Malli erottelee puhumisen, ymmärtämisen, kirjoittamisen ja lukemisen taidot sekä sanaston ja rakenteiden hallinnan, jotka ovat yhteydessä kaikkiin edellisiin. Vuorovaikutukseen tarvitaan kuitenkin kaikkia näitä!

Kielitaidon kämmenmalli (Nissilä ym. 2006)

Lähde: Nissilä, Leena, Martin, Maisa, Vaarala, Heidi & Kuukka, Ilona 2006. Saako olla suomea? Opas suomi toisena kielenä -opetukseen. Helsinki: Opetushallitus.

1. Mitä kieliä osaat? Miten voit käyttää muita kieliä suomen kielen oppimisen tukena?

---

2. Onko suomen kielen taitoasi arvioitu? Miten? Milloin?

---

3. Mitä asioita pystyt jo tekemään suomen kielellä?

---

4. Keiden kanssa käytät suomea?

---

5. Missä tilanteissa käytät suomea? Missä paikoissa käytät suomea?

---

6. Ymmärrätkö yleiskieltä? Entä puhekieltä?

**7. Oletko selvittänyt, millaista kielitaitoa sinua kiinnostavassa ammatissa vaaditaan?
Mikä on lyhyen tähtäimen urasuunnitelmasi? Entä pitkän tähtäimen?**

---

8. Oletko ollut alan työssä tai työharjoittelussa? Miltä suomen kielen käyttäminen tuntui?

---

9. Mitkä kielitaidon osa-alueet ovat sinulle helpompia?

---

10. Mitä kielitaidon osa-alueita haluaisit kehittää?

---

11. Miten voisit kehittää kielitaidon eri osa-alueita?

---

12. Mitkä vuorovaikutustilanteet tuntuvat vaikeammilta? Miksi?

---

13. Millaisia resursseja (esim. aika, jaksaminen) sinulla on kielitaitosi kehittämiseen?

---

14. Millaista tukea tarvitset kielitaitosi kehittämiseen?

---

15. Mikä sinua motivoi kielitaitosi kehittämisessä?

Opiskele suomea internetissä (InfoFinland)

infofinland.fi/fi/finnish-and-swedish/finnish-online

Vinkkejä kielen oppimiseen (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/neuvoja-ja-resursseja-kielenoppimiseen/opi-suomea-vapaalla

Tietoa kielitesteistä ja taitotasoista (Kielibuusti)

kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/kielitestit-ja-kielitaitotasot

Taskuvihko kielitaidon kehittämisen tukena (Kielibuusti)

<https://www.kielibuusti.fi/fi/opiskele-suomea/neuvoja-ja-resursseja-kielenoppimiseen/opi-suomea-ammattissa/taskuvihko>

Vahvista hoiva- ja hoitoalalla tarvittavaa kielitaitoa

Hoitoalaa ja suomea (Osaamisen paikka)

osaamisenpaikka.fi/opi-hoitoalaa-ja-suomea

Hoitoalan opettajan Padlet (Hanna Aho)

padlet.com/Hanna_Aho/suomea-hoitajille-767kxkdouu1y

Terveys ja hyvinvointi (kotisuomessa.fi, OPH)

kotisuomessa.fi/web/site-45256/state-jurdgmbtei/page-88063

Lääkehoidon perusteet (OPH, HY+)

sites.google.com/site/laeaekehoidonperusteet

Suomea sosiaali- ja terveysalalle (Ossi2 – Osaajat töihin -hanke)

sotesuomea.wordpress.com

Potilashuone (OPH)

oph.fi/fi/oppimateriaali/oppimisaihioita-ammattilliseen-kielenoppimiseen/oppimisaihioita-sairaala-alan-ruotsin

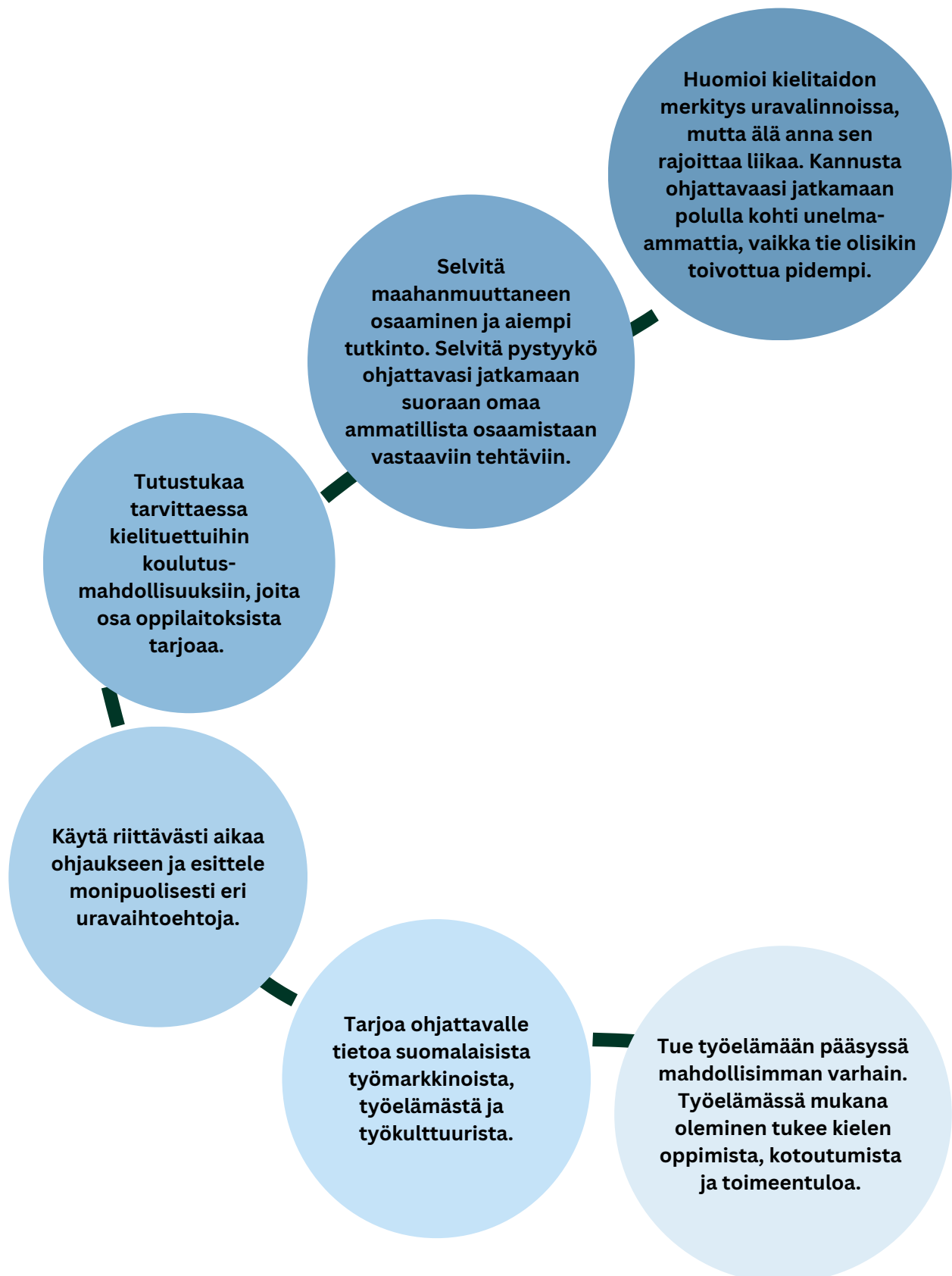
Kela, M., Korpela, E., Lankinen, N. 2014. Ihan lähellä. Työelämän suomea lähihoitajille. Edita Publishing Oy.

Kela, M., Korpela, E., Lehtinen, P. 2011. Sairaalan hyvää suomea. Terveysalan suomea maahanmuuttajille. Edita Publishing Oy.

Sippola, H., Tuononen, N-M., Mustonen, A. 2021. Hoidetaan suomeksi. Sanoma Pro Oy.

4 Rakenna polku sosiaali- ja terveystalalle

Olemme koonneet seuraavan tietopaketin avuksi maahanmuuttaneen urapolun rakentamiseen sosiaali- ja terveysalalla.

OHJAA ULKOMAILLA TUTKINNON SUORITTANUT PÄTEVÖITYMÄÄN SUOMESSA

- Tutustu Valviran ohjeisiin, mikäli ohjattavasi on suorittanut sosiaali- ja terveysalan tutkinnon toisessa Pohjoismaassa, EU/ETA-alueella tai sen ulkopuolella. On hyvä varautua siihen, että aikaisempaa ammattia ei saa harjoittaa Suomessa ilman Valviran myöntämää ammatinharjoituslupaa. Tämän saaminen voi edellyttää esimerkiksi lisäopintoja ja tiettyä kielitaidon tasoa. [☞](#)
- Muista myös tutustua korkea-asteen erikoistumis- ja täydennysopintoihin, jotka voivat edistää Valvira-prosessia. Ole yhteydessä korkeakouluihin ja selvitä opintomahdollisuuksia. Osa korkeakouluista voi tarjota opintoja myös verkossa.

TUTUSTUKAA ERI REITTEIHIN KOHTI ALAN TYÖTÄ

- TE-palveluiden rekrytoinnin taloudelliset tuet työnantajille madaltavat kynnystä palkata kielitaitoaan kehittävä maahanmuuttanut. Ohjaa ohjattavasi selvittämään mahdollisuuksiaan eri tukiin, kuten palkkatukeen. [☞](#)
- Erilaiset työkokeilut, kuten TE-palveluiden työkokeilu, mahdollistavat ohjattavan valmiuksien kartoittamisen työelämään/alalle. [☞](#)
- Oppisopimusopiskelu (toinen aste) mahdollistaa tutkinnon suorittamisen palkkatyössä. [☞](#)
- Opinnollistamisessa (toinen aste) olemassa oleva tai uusi osaaminen osoitetaan näytöllä käytännön työtehtävissä, jolloin siitä saa todistuksen. Opinnollistamisessa osaaminen voidaan hankea esimerkiksi työkokeilussa tai palkkatukityössä. [☞](#)

TUTUSTU SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPISKELUMAHDOLLISUUKSIIN

TOISEN ASTEEN SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPINNOT

Toisen asteen oppilaitokset tarjoavat perustutkintoja, osatutkintoja, ammattitutkintoja sekä erikoisammattitutkintoja.

Tarjonta vaihtelee oppilaitoksittain mm.:

- Sosiaali- ja terveystieteiden perustutkinto, Lähihoitaja
- Hoiva-avustaja (lähihoitajatutkinnon 2 tutkinnon osaa)
- Kasvatus- ja ohjausalan perustutkinto
- Kasvatus- ja ohjausalan ammattitutkinto, Koulunkäynninohjaaja
- Vammaisalan ammattitutkinto, Henkilökohtainen avustaja

Opintoihin voi hakeutua kevään yhteishaun tai jatkuvan haun kautta. [↗](#)

KORKEA-ASTEEN SOSIAALI- JA TERVEYSALAN OPINNOT

Yliopistot ja ammattikorkeakoulut tarjoavat kandidaatin ja maisterin tutkintoja, tohtorin tutkintoja, avoimia yliopisto- ja ammattikorkeakouluopintoja, sekä lisä- ja täydennyskoulutuksia.

Esimerkkejä sosiaali- ja terveystieteiden korkeakouluopinnoista: sairaanhoitaja, ensihoitaja, terveydenhoitaja, kättilö, bioanalyttikko, sosionomi, sosiaalityöntekijä, psykologi, lääkäri, hammaslääkäri

Korkeakoulujen tutkinto-opiskelijaksi voi hakeutua kevään ja syksyn yhteishaun [↗](#), avoimen väylän [↗](#) ja polkuopintojen kautta. [↗](#)

LISÄTIETOA OPISKELUSTA

Löydät tietoa eri koulutusvaihtoehdoista ja hakumenettelyistä oppilaitosten sekä opintopolun sivuilta. [↗](#)

Tutkintokohtaiset kielitaitovaatimukset voivat vaihdella. Huomioi myös mahdolliset terveydelliset vaatimukset.

Voit tutkia ohjattavasi kanssa esimerkiksi Opetushallinnon tietopalvelua: Vipunen tarjoaa tietoa mm. hakijamääristä. [↗](#)

Myös työvoimakoulutuksena voi opiskella eri pituisia koulutuksia ja tutkintoja. [↗](#)

Mikäli tutkinto-opiskelu ei ole vielä ajankohtaista, vaihtoehtoina voi olla:

- Kotoutumiskoulutus [↗](#)
- Aikuisten perusopetus [↗](#)
- Tuva-koulutus [↗](#)

Ohjeista opintojen rahoittamiseen liittyvän tiedon äärelle ja tue tarvittaessa tukimuotojen miettimisessä, esim.

- Opintotuki [↗](#)
- Opiskelu työttömyysetuudella [↗](#)

Lähdeluettelo

Arvonen A, Katva L, Nurminen A. Maahanmuuttajien oppimisvaikeuksien tunnistaminen. Juva: WS Bookwell Oy 2010.

Asikainen-Kunnari, T. & Komppa, J. (2023). Kieli-HOPS tueksi korkeakouluopiskelijan urasuunnitteluun ja opinto-ohjaukseen. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 14(2).

Kela, M., Komppa, J. & Tuononen, N. 2014. Lähihoitajan ammatin kielellinen ja viestinnällinen viitekehys. Teoksessa Ihan lähellä. Työelämän suomea lähihoitajille. Edita.

Kieliparlamentti 2021. Ratkaisuja kielivarannon kehittämiseen.

Komppa, J. Jäppinen, T. Herva, M., & Hämäläinen, T. 2014. Korkeakoulutuksen ammatilliset suomi toisena kielenä -viitekehykset. *Metropolia Ammattikorkeakoulun julkaisusarja, AATOS-artikkelit 16*, Metropolia Ammattikorkeakoulu. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-6690-12-4>

Kotona Suomessa. Selvitys maahanmuuttajien rekrytoimisesta. Tutkimusraportti. Taloustutkimus Oy 2020. <https://www.elykeskus.fi/documents/10191/40158036/Selvitys%2Bmaahanmuuttajien%2Brekrytoimisesta/471b0885-695a-4c79-bcb3-e122f2b3ca48> Luettu 21.9.2023

Kulttuurisensitiivinen työote. THL 2023. <https://thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote>, Luettu 30.8.2023.

Kuparinen, K. 2017. Mikä muuttui, kun sairaanhoitajien kielikoulutus siirtyi luokasta työpaikalle? Teoksessa J. Lindström & K. Kuparinen (toim.), Yhdessä enemmän. Oppimisen paikkoja ja suuntia. Laurea Julkaisut 87. Laurea-ammattikorkeakoulu, 94–102.

Kurronen, S. 2021. Maahanmuuttajanaisten heikko työllisyys heijastuu myös toisen polven pärjäämiseen <https://www.eva.fi/blog/2021/02/09/maahanmuuttajanaisten-heikko-tyollisyys-heijastuu-myos-toisen-polven-parjaamiseen/> Luettu 4.9.2023

Kuusio H., Seppänen A., Somersalo S. & Lilja E. (toim.) 2020. Ulkomaalaistaustaisten terveys ja hyvinvointi Suomessa. *FinMonik-tutkimus 2018–2019. Raportti 1/2020*. Terveysten ja hyvinvoinnin laitos. <https://urn.fi/URN:ISBN:978-952-343-034-1>

Lehtimaja, I. & Kurhila, S. 2018. Sairaanhoidajan ammatillisen kielitaidon kehittäminen työyhteisössä. *Kieli, koulutus ja yhteiskunta*, 9(5).

Nissilä, Leena, Martin, Maisa, Vaarala, Heidi & Kuukka, Ilona 2006. Saako olla suomea? Opas suomi toisena kielenä -opetukseen. Helsinki: Opetushallitus.

Pietilä, P. 2015. Yksilölliset erot kielenoppimisessa. Teoksessa P. Pietilä & P. Lintunen (toim.), *Kuinka kieltä opitaan. Opas vieraan kielen opettajalle ja opiskelijalle*, 45–67. Helsinki: Gaudeamus

Pyykkö, R. 2017. Monikielisyys vahvuudeksi. *Selvitys Suomen kielivarannon tilasta ja tasosta*. Opetus- ja kulttuuriministeriön julkaisuja 2017:51.

Seilonen, M. & Suni, M. & Härmälä, M. & Neittaanmäki, R. 2016. Ammatillisen kielitaidon arviointikokeilu terveydenhuollon alalla. Teoksessa Huhta, A. & R. Hildén (toim.) 2016. *Kielitaidon arviointitutkimus 2000-luvun Suomessa*. AFInLA-e. Soveltavan kielitieteen tutkimuksia 9. 110–141.

van Lier, Leo 2000: From input to affordance: Social-interactive learning from an ecological perspective. – Lantolf, James (toim.) 2000: *Sociocultural theory and second language learning* s. 245–260. Oxford: Oxford University Press.

----- 2004: *The ecology and semiotics of language learning: a sociocultural perspective*. Boston: Kluwer Academic.

----- 2007: *Action-based teaching, autonomy and identity*. – *Innovation in language learning and teaching* 1 (1) s. 46– 65.

Ymmärtämistaidot ja niiden kehittäminen. Opetushallitus 2023. <https://www.oph.fi/fi/koulutus-ja-tutkinnot/ymmartamistaidot-ja-niiden-kehittaminen> Luettu 19.9.2023.

Liite 1

Oppaan linkit

-merkillä merkityt linkit

s.5

1. thl.fi/fi/web/maahanmuutto-ja-kulttuurinen-moninaisuus/tyon-tueksi/hyvia-kaytantoja/kulttuurisensitiivinen-tyoote
2. selkokeskus.fi
3. papunet.net
4. redfoxsanakirja.fi

s.7

1. metropolia.fi/sites/default/files/publication/201911/AATOS_16_2014_komppa_jappinen_herva_hamalainen.pdf
2. helsinki.fi/fi/kielikeskus/kielitaidon-taitotasokuvaukset

s.8

1. projects.tuni.fi/sujuvastisoteen/oppaat
2. kielibuusti.fi/fi/ohjaajat/kielenoppimisen-ja-kotoutumisen-tukeminen/tee-kielenoppimissuunnitelma-kieli-hops

s.18

1. valvira.fi
2. tyomarkkinatori.fi/palvelut/25f7ccd5-1d09-4a16-b765-0dcd21f3a5b4/palkkatuki-tyottoman-palkkauskustannuksiin
3. tyomarkkinatori.fi/palvelut/a248b29b-2161-452b-9f47-1b5672e6533c/tyokokeilu
4. oppisopimus.fi
5. tredu.fi/tyoelamalle/tyollistymisen-tueksi

s.19

1. okm.fi/haku-koulutukseen
2. opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/korkeakoulujen-yhteishaku
3. tuni.fi/fi/tule-opiskelemaan/avoimet-korkeakouluopinnot/avoin-yliopisto
4. tuni.fi/fi/tule-opiskelemaan/avoimet-korkeakouluopinnot/avoimen-amkin-polkuopinnot
5. opintopolku.fi
6. vipunen.fi
7. tyomarkkinatori.fi/palvelut/506aa5c2-7f1d-49fe-854d-0de33e03f6f1/kotoutumiskoulutus
8. opintopolku.fi/konfo/fi/sivu/aikuisten-perusopetus
9. opintopolku.fi/konfo/fi/koulutus/1.2.246.562.13.00000000000000002055
10. kela.fi/opiskelijat
11. tyomarkkinatori.fi/henkiloasiakkaat/koulutus/eri-tavat-opiskella/opiskelu-tyottomana
12. koulutukset.te-palvelut.fi